זיי זענען פאראנטווארטליך פאר דער קרן היסוד ארבייט אין טאראנטא

מ. געלבער

סעם קראניק

מרס. ראוז דונקעלמאן

דוד דונקעלמאן

צוזאמען ארבייטען

(פארזעצונג פון פיידוש 7)

קייט, אהן דעם האבען מיר ניט וואס צו טאן אין ארץ ישראל. אבער די גייסטיגע און מאראלישע זייט איז נאך מעהר נויטיג. דערהאלטען א צושטימונג אויף צו בויען א נאציאנאלע היים. דערהאלטען א דעקלאראציע, אן עפענטליכע ערקלערונג — דאס איז אהן שום צווייפעל זעהר וויכטיג און מיר וועלען ניט פארקלענערען דעם ערך פון דעם. אבער דער קרן היסוד באנוגענט זיך ניט מיט דעם וועניגען און קלייבט ניט אוים דעם לייכטסטען וועג: ער פאדערט טאקע גרויסע קרבנות און, אגב, נאר דורך דעם וועט דאס פאלק געפרובט ווערען. און ער האט באוויזען, אז ער האט גענוג כח צו ווירקען און צו שאפען גרויסעס.

ארבייטען פאר דעם קרן היסוד, נעמליך, פאר אונזער פאלק און לאנד, ווייזט ברידער; וועלען מיר ארבייטען צוזאמען און מיט מעהר ענערגיע.

צום 10 יעריגען יובילעאום

(פארזעצונג פון פיידוש 7)

טיג געמוזט באשעפטיגען מיט א זאמלונג פאר א הילפס־פאנד, כדי צו לינדערען די אקטועלע נויט פונ'ם אידענטום, איז גראדע געשטיגען אין יענע לענדער, וואו די אידישע מאסען האבען אממעהרסטען געליטען פון ווירטשאפטליכער נויט. מיט א געפיהל פון גליק, אבער אויך מיט אביסעל בושה נעהמען מיר אויף די עכטע אפפערוויליגקייט פון די אידען אין די מזרח־אייראפייאישע לענדער. דער אידעאליזם פון די אידישע מאסען צווינגט צו געבען אפילו דא, ווען זיי זעלבסט ליידען ניט דורך זייער שווערען גורל.

דער קרן היסוד דארף לערנען אלע אידען פון דער וועלט, אז דער עיקר איז דער קיום און אויפלעבונג פון אידענטום, און אז אין פולער מיטארבייט פאר ארץ ישראל קענען זיי געפינען די שעהנסטע באפרידיגונגען אפילו בשעת אלע נסיונות פון דער צייט.

דרוק־ארבייט

„אידישער זשורנאל"

שוואנגערענדע פרויען דארפען אוואלטיין

דאקטוירים איבער דער גאנצער וועלט רעקאמענדירען שטארק אוואלטיין, דער געשמאקער טאניק שפייז געטראנק, פאר דיזע מאנאטען, ווען עקסטרא נארונג איז אזוי נויטיג. עס ברענגט רייכע פעטע מילך און בויט אויף דעם געזונט פון דער מוטער.

געמאכט פון א וויסענשאפטליכען אופן פון צויטיגע בארלי, און פרישע עגגס, איז אוואלטיין לייכט פארדייבאר און ווערט שנעל אסימילירט — און הויפטזעכליך רייך אין נאטירליכע שפייז עלעמענטען וואס א דערוואַרטענדע מוטער דארף האבען.

OVALTINE

טאניק שפייז געטראנק
בויט אויף גייסט, נערוועז און קערפער.

אין אלע גוטע סטארס, אין 50ס., 75ס., $1.25 און ספעציעלע $4.50 פאמיליען סייז טינס; אויך סערווירט פון סאדא פאונטיינס.

ווארנונג

לאזט זיך ניט פארפירען פון נאכמאכונגען. אייער איינענער און דער בייבים געזונט זענען צו וויכטיג. עס איז ניטא קיין סאבסטיטוט פאר דיזען בארימטען טאניק שפייז געטראנק. עס גיט אייך געזונט און קראפט.

5 סענט האלסייל | ביליג ברויט | 6 סענט ריטייל

צוליעב דער שלעכטער לאגע אין שטאדט האט די

מאסטער בעקערס אסאסיאיישאן

דערוויל באשלאסען צו רעדוצירען די פרייזען פון ברויט צו

5 סענט האלסייל
6 סענט ריטייל

און מיר בעטען אלע טאראנטאר אידען דערוויל ניט צו צאלען טייערער פאר אידיש ברויט, ווי די אנגעגעבענע פרייזען.

מיר פארזיכערען אלע ברויט קויפער אז אונזער ברויט וועט געבאקען ווערען מיט דער זעלבער אויפמערקזאמקייט.

רייזן, סאניטאריש, פריש, געשמאק

גרינדונג

פון הרב מאיר בערלין

ווען צוריק מיט צעהן יאהר האט זיך דערהערט צווישען די קרייזען פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, אויף איהר קאנפערענץ אין לאנדאן, דאס ווארט "קרן היסוד", איז אין דעם געווען א גרויס נייעס, אי די באדייטונג פון נאמען אי די פארם פון דער ארבייט, אי דער אינהאלט פון דער אקציע האבען ארויסגערופען ביי די ציוניסטען און ביי דער אידישער געזעלשאפטליכער ארבייט פארדערונג.

די אידישע פאלקס־מאסען, הן די וואס מאהנען, הן די ביי וועמען מען מאהנט, האבען זיך ניט פארגעשטעלט אז מען קען שאפען אן אנדער פאנד אויסער א קרן קימת, זאל דאס זיין דער "קרן קימת" אויף אויסלייזען באדען, זאל זיין אן אנדער פאנד אין וועלכער עס איז פארם, נאר דער גרונד קאפיטאל זאל בלייבען אייביג, אבער מען זאל פראקלאמירען א "פאנד" ניט אויף באנוצען בלויז זיין הכנסה, נאר טאקע אויפעסען דעם קרן, א פאנד וואס געלטער זאלען אריין און ארויס, וואס מען זאל זאמלען אין די גלות לענדער און אויסגעבען אין ארץ ישראל, ניט ווענינער ווי מען האט געזאמעלט, און צומאל — נאך מעהר... אזא זאך האט זיך קיין ציוניסט ניט פארגעשטעלט.

געוואוסט האבען די ציוניסטען און געוואוסט האט דאס גאנצע אידישע פאלק וואס בענקט נאך ארץ ישראל און איהר אויפבוי, אז מען דארף בויען און קויפען, אז מען נויטיגט זיך אין פעלדער און וועניגסטענס אין הייזער און שטאלען. אבער מען געדענקט אז דאס ווערט געטאן דורך איינצעלנע, דורך יחידים, ווי "הנדיב הידוע" (באראן ראטשילד), פאר דעם כלל ישראל, אדער יחידים פון קליינעם קאפיטאל און אהן פארמעגען, וועלכע שאפען דאס פאר זיך זעלבסט, אדער יחידים וואס פאראייניגען זיך אין גרופען ווי זייענרצייט דער "אדעסער קאמיטעט", "מנוחה ונחלה", טאראנטאוער "אהבת ציון" וכדומה, אבער מען זאל צוטראטען אין אין נאמען פון דעם ציוניזם, אין נאמען פון דער גאנצער באוועגונג צו זאמלען געלט פאר טאג טעגליכע אויסגאבען, אן ארבייט וואס חזרט זיך איבער יעדעס יאהר, דאס איז געווען א נייעס, און נאך אנרופען מיט אזא קלינגענדען נאמען — קרן היסוד!

דאס שאפען פון פאנד? ניט דורך בעטען אפצאהל, ניט דורך בעטען נדבות, ניט דורך באפולמעכטיגטע און אפילו ניט דורך יחידים רייכע און באמיטעלטע, נאר אן אויפרוף איז ארויס מיט כח:

"ברענגט מעשר דעם קרן היסוד!"

און דאס גאנצע פאלק, ניט בלויז די "געשווארענע" ציוניסטען, איז אויפגעפאדערט געווארען צו מאכען זיין וועלט־חשבון און זיין מסחר־חשבון און אפשיידען מעשר פון זיינע פארדיענסטען און פרנסה פאר דעם קרן היסוד. און זאך־קענער האבען דא געפונען ארבייט, עוסק געווען אין "הלכות מעשר", געמאכט חשבונות, געצאהלט און גערעכענט די מאסע מיליאנען, וואס וועלען אריינקומען אין דער קאסע פון קרן היסוד יעדעס יאר. ווייל עס האנדעלט זיך דאך ניט וועגען גוט־הארציגקייט, ווען איינער גיט מעהר און דער צווייטער וועניגער, נאר וועגען מעשר, ווירקליכער מעשר, געוואויגען און געצאהלט לויט דעם דין, און דער חשבון וועט שוין זיין א ריכטיגער... און נאך מעהר, די עסקנים האבען מורא געהאט, אז עס וועט זיך געפינען א איד וואס זיין הוצאה איז גרעסער פון זיין הכנסה, און אויב מעשר, דארף מען איהם גיכער געבען איידער ביי איהם נעהמען, האט מען דעריבער געמאכט א תקנה, אז אפילו דער ארימאן קען ניט געבען וועניגער פון א געוויסען סכום, וואס איז באשטימט פאר יעדען לאנד לויט זיין וואליוטע, און מען טאר ניט נעהמען א קליינע געלט סומע וואס איז ניט לפי כבודו פון דעם פאנד, ווייל עס האנדעלט זיך דא וועגען א גרונד־פאנד פאר דעם אויפבוי פונ'ם לאנד...

און דער ציעל פון פאנד האט נאך פארשנארקט די באוואונדערונג ווירקליך, מען רעכענט יעדעס יאהר צו זאמלען פיעל מיליאנען פונטען, א מאסע מיליאנען דאלארען, אבער דאס הייסט נאך ניט בויען דאס לאנד און ישוב. דאס איז ערשט א יסוד פאר א בנין, וועלכער וועט נאכהער קומען. ווייל די עסקנים פון ציוניזם האבען זיך שוין דאמאלסט געהאט איבערצייגט, אז וואס אנבעלאנגט דעם לאנד אויפבוי זעלבסט, וועט ניט זיין גענוג דאס געלט, וואס מען וועט קריגען אפילו דורך מעשר. ווען די זאך וועט אפילו עקזיסטירען. און זיי האבען זיך אויך איבערצייגט אז מען קען ניט אויפבויען א לאנד און שאפען א מדינה דורך דורך עפענטליכער ארבייטען און "שליחי צבור". בלויז אויף לייגען דעם יסוד, וועלכער זאל ערמעגליכען דעם אויפבוי, דארף מען נאך האבען מיליאנען, פיעל מיליאנען, ווייל פון אריינברענגען די איינוואנדערער פון אלע גלות לענדער, פון תימן ביז פוילען, פון אור־אלטען בבל ביז דער נייער אמעריקע, פון דורכפיהרען די וועגען און צופאסען די פיזישע און קולטורעלע מיטלען צום לעבען ביז באזעצען די אלע וויסטע געגענדען, באזעצען דארט טויזענטער משפחות — דאס אלץ צוזאמען איז ערשט א יסוד פאר דער ווירקליכער ארבייט, און ארבייט פון פיעל מענשען און פון עטליכע דורות — זיך איינצוווארצלען אין דעם לאנד, אין אלע זיינע לעבענס־געביטען און אנטוויקלונג.

און דער דאזיגער געדאנק, אז מען האט ווירקליך נויטיג גרויסע זעהר גרויסע געלד־מיטלען און דאס וועט ערשט זיין א יסוד פאר דעם אויפבוי — אט דער געדאנק איז אן ערפינדונג פון דער קאנפערענץ פון פאר צעהן יאהר.

* * *

און ביי היינטיגען טאג:

צו דעם נאמען "קרן היסוד" און זיין באדייטונג האט מען זיך שוין צוגעוואוינט. זיין נאמען איז מפורסם אויף דער גאנצער וועלט. ער איז געווארען אן אטריבוט פון דער גאנצער ציוניסטישער באוועגונג, און ביי פיעלע, אויך ביי ניט־אידען איז ער געווארען צו אן אטריבוט זאגאר פון גאנצען אידענטום.

היינטיגען טאג דורכט זיך אונז, אז דער "קרן היסוד" האט שוין אן אור־אלטע טראדיציע וועגען וועלכער מען קען שוין ניט צווייפלען. איך בין מסופק אויב ביי אונז, און אפשר אויך ביי אנדערע פעלקער, איז פאראן נאך אן ארט צדקה, וואס זאל פאר אזא קורצער צייט געווינען אזא פאפולאריטעט צווישען אלע שיכטען פון פאלק. און א דאנק זיי דערפאר — די עסקנים פון קרן היסוד אין אלע ערטער, וואס מיר זיינען געקומען דערצו, אז אידען ווארטען מען זאל קומען ביי זיי אפנעהמען זייער ביישטייערונג, און דער וואס באשטייערט זיך ניט פאר דעם דאזיגען פאנד קוקט מען אויף איהם ווי אויף איינעם וואס טיילט זיך אפ פון כלל, און ער מוז ערקלעהרען צוליעב וועלכער סיבה איז ער פורש מן הצבור...

וואס אנבעלאנגט דער פארם פון דער ארבייט — אפשיידען מעשר — איז דאס פון תמיד אן א שווערע זאך און אויך דער איצטיגער שווערער מאמענט האט אין דער הינזיכט ניט געהאלפען. אלץ איז ווי געווען. הגם דער ביישטייער פאר דעם קרן היסוד שטעהט אויף דער געהעריגער הויך, אבער צומאל מערקט זיך אויך גענוג קליינליכקייט און די מערהייט פון די ביישטייערער האבען נאך ניט באגריפען דעם ווערט פון דעם דאזיגען פאנד כדי צו וויסען זיין וואג און די געהעריגע מאס פון די מיטלען, וואס איז כדאי פאר איהם אפצושיידען...

אנדערש איז מיט דעם תוכן פון דעם דאזיגען פאנד, דאס איז א הלכה, וועלכע "מען האט געלערענט און ניט געלערענט". די עסקנים אין אלע ערטער זיינען געוואוינט צו ערקלעהרען, אז לעת עתה באשעפטיגען מיר זיך מיט דעם יסוד פון ארץ ישראל אויפבוי און די ארבייט פאר דעם קרן היסוד איז נאך ניט קיין ארבייט פאר דעם אויפבוי זעלבסט. אבער די דאזיגע ערקלעהרונג איז נאך ניט אריינגעדרונגען און איבער דער אומקלארקייט ליידען ביידע — אי דער בנין הארץ אי דער קרן היסוד. די וואס שטרעבען צו אן אויפבוי פון ארץ ישראל און גרויסען מאסשטאב, באציהען זיך לייכטזיניג צום קרן היסוד, און די וועלכע זיינען טריי דעם קרן היסוד, זאגען זיך אפ פון וועלכער עס איז אנדערער ארבייט...

און בעת מיר פייערען דעם יובילעאום פון קרן היסוד, דארפען מיר זיך אלע אפשטעלען אויף דער דאזיגער פראבלעם:

דער קרן היסוד דארף פארשטארקען די מעגליכקייט, דארף זיין דער יסוד פאר דער קינפטיגער ארבייט פונ'ם ארץ ישראל אויפבוי אין זיין גאנצער גרויס און פראכט. און ווער עס פאדערט מעהר אימיגראציע און קאלאניזאציע, דער דארף פארגרעסערען דעם קרן היסוד און זיינע מיטלען.

און ווער עס וויל עס זאלען זיך פארגרעסערען דער מסחר און די אינדוסטריע, דער דארף פארגרעסערען די מעגליכקייט פון דעם קרן היסוד און צוזאמען מיט דעם אויך פאדערען מען זאל אויף א געוויסען אופן אויסנוצען די מעגליכקייטען.

און ווער עס באקלאגט זיך, און מיט רעכט, אז דער גייסטיגער עלעמענט פון דעם יסוד פון דעם ארץ ישראל אויפבוי איז צו שוואך, דער דארף זיך אויך אנשטרענגען עס זאל זיך פארגרעסערען דער בודזשעט פון דער הוצאה און הכנסה פון קרן היסוד, כדי עס זאל גרעסער און ברייטער ווערען דער באזיס און עס זאל זיך צוזוויגען דער ווארצעל ביז א פולען בנין, און ניט באגניגען זיך מיט א פארקירצטען בנין.

און די וואס פאדערען א פעסטערע און שטארקערע פאליטיק, זאלען זיי ניט פארגעסען, אז אויך פאר דעם דאזיגען צוועק נויטיגט מען זיך אין "פעסטע פיס", און אויך דאס איז אפהענגיג פון דעם פונדאמענט און אהן דעם יסוד פון "קרן היסוד" הייסט, מארגען און פיליכט אויך איבערמארגען קען גארניט זיין...

* * *

און נאך א איד וועט פרעגען, נאאיוו אדער בייזוויליג: האט דען אונזער ארבייט וועלכע עס איז האפנונג אדער תכלית אין אזעלכע שווערע טעג, ווען "אין קורא בצדק ואין נשפט באמונה"... ביצי צפעוני בקעו וקורי עכביש יארגו... און צומאל: רגליהם לרע ירוצו וימהרו לשפוך דם נקי...

זאלען דאן קומען די ווערטער פון נביא, דער נביא פון צער און גאולה און זאל זיי געבען צו פארשטעהן:

"און איך וועל זיך אנטפלעקען אין ירושלים און וועל זיך פרעהען מיט מיין פאלק... און זיי וועלען בויען הייזער און וועלען זיצען, און וועלען פלאנצען ווייגארטענס און וועלען עסען זייער פרוכט. זיי וועלען ניט בויען און פרעמדע וועלען זיצען, זיי וועלען ניט פלאנצען און פרעמדע וועלען עסען... לא יגעו לריק ולא ילדו לבהלה, ווייל זיי זיינען פון גאט געבענשטע קינדער"...

ריזיקירט ניט אייער לעבען

פיעלע טויטענפאלען האבען שוין פאסירט, ווייל אייערע "טשימנים" זענען ניט געווען אין ארדנונג. נעמט ניט קיין "טשענסעס" פיקסט זיי גלייך איצט.

מיר מאכען א קאמפליט עקזאמינייטאן בלויז פאר 1 דאלאר.

טעלעפאנירט טריניטי M 9249.

ליפא גרין.

אקאונטענט־בוקקיפער

12 יאהר עקספיריענס וועט פיהרען אייערע ביכער טייל־צייט אדער אודיטען זיי. פרייזען פון 5 דאלאר מאנאטליך או העכער.

א. א. גאלדענבערג

75 האמוואוד דרייוו.
הילקרעסט W 7504.

אויפמערקזאם

צו פריוואטע פערזאנען, ווי אויך צו שוהלען, סאסייטיס און פאראיינען, אז

מר. מיללער

נעהמט אן קייטערינגס צו פארטיס, חתונות, באנקעטען, צו די ביליגסטע פרייזען, מיט די בעסטע סורוויס. קען באווייזען די בעסטע רעפערענס פון פיעלע סאסייטיס און פערזאנען.

מיין אדרעס איז

694 מענינג עוו.

טעלעפאן טריניטי 5053

פייפער העננינג און פיינטינג

איך מאך די בעסטע דזשאבס אין פיינטינג און פייפערהעננינג, גוט און ביליג, בעסטע צופרידענהייט. טעלעפאנירט גלייך טריניטי W 7304.

מ. קירשענבוים, 30 קאר סטריט.

באקאנטמאכונג

צו אלע טאראנטאר אידען!
איך פארקויף טרימינגס און וואולענס ספעציעלע פרייזען פאר שניידער.

מעקס עטין

382 ספעדינא עוועניו.

1927-12-23

4־טער יערליכער פאלקס פאראיין באל

מיטוואך 31־טען דעצעמב.
(ניי יאהר איוו.)
— אין —
קאליסעאום

בילעטען צו **50 סענט**

הערי טעיט

אלדערמאן קאנדידאט פון ווארד 5 ביי די קומענדע שטאדט וואהלען, באצאהלט דעם גרויסען אידישען יוניאן ארקעסטער, וועלכער וועט שפיעלען דעם אווענט אין קאליסעאום.

טיקעטס שוין צו באקומען ביי די פאלקס פאראיין עקזעקוטיווע מיטגלידער

THE DOMINION BANK

עדלייד און ספעדיינא עוו. ברענטש

לאדעט ספעציעל איין אין איהר ברענטש די סוחרים פון דעם דיסטריקט צו ווערען מעהר היימיש אין דער באנק.
געלט קיין אייראפא שיקען מיר צו די ביליגסטע פרייזען. אויסגעצאהלט אין אמעריקאנער דאלארס, אדער ווי אזוי איהר ווילט.
זעהט אונז איידער איהר שיקט געלט. איהר וועט זיכער זיין צופרידען.

ס. ק. קוק, מענעדזש